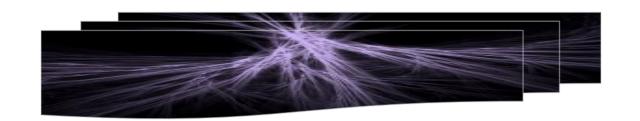

C# FUNDAMENTALS

C# PROGRAMMEREN 1

OOP Klassen en Objecten

Inhoud

1. Inleiding Klasse en Object

- Wat zijn Objecten?
- Wat zijn Klassen?

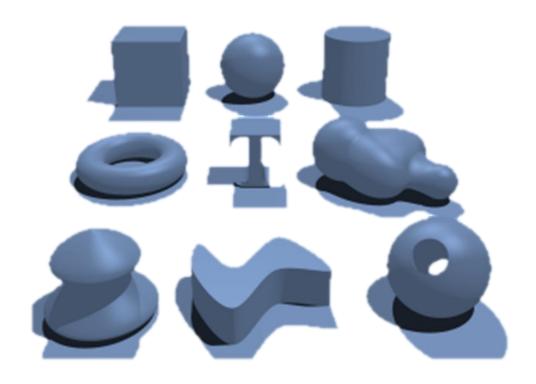
2. Klasse in C#

- Declaratie van Klasse?
- Klasse Fields en properties
- Access Modifiers
- Gebruik van Klasse en Object
- Constructoren
- Klasse Methoden

Klassen en Objecten

Modelleren van echte-wereld objecten

Wat zijn Objecten?

- Software objecten modelleren real-world objecten of abstracte concepten
 - Voorbeelden:
 - bank, rekening, klant, hond, fiets, wachtrij
- Elk object heeft een toestand (gegevens) en gedrag (operaties die mogelijk zijn)
 - Bankrekening Toestand:
 - rekeninghouder, saldo, soort rekening
 - Bankrekening gedrag:
 - HaalAf(), Stort(), ...

Wat zijn Objecten? (2)

- Op welke manier kunnen software objecten real-world objecten voorstellen?
 - Door gebruik van variabelen/data voor de toestand van een object weer te geven
 - Door gebruik van methoden om het gedrag te bepalen
- Een software object is een samenstelling van Velden, eigenschappen en methoden

Object is abstractie van echte wereld object

- □ rekening
- □ klant
- □ boodschappenlijst

"Echte" wereld objecten

• • •

- □ string
- □ numbers
- □ List
- □ ...

Software objecten

Klasse

- Klasse definieert de "Blauwprint" (structuur) voor objecten
 - soort prototype, template
- Klasse definieert members:
 - Velden en Eigenschappen waarbij object van Klasse gegevens (toestand) kan in bewaren
 - Velden: Fields
 - Eigenschappen: Properties
 - Gedrag (mogelijke operaties)
 - d.m.v methods
- Een class definieert de methods en soort data geassocieerd aan een software object

Verschil Klasse & Object - Voorbeeld

Class Hond

Eigenschappen:

- Ras (string)
- Kleur (string)
- Leeftijd (int)

Gedrag:

- Spreek()
- Zit()
- Eet()

Object Lassie

Eigenschappen:

- Ras: "Collie"
- Kleur: "Bruin"
- Leeftijd: 2 jaar

Gedrag:

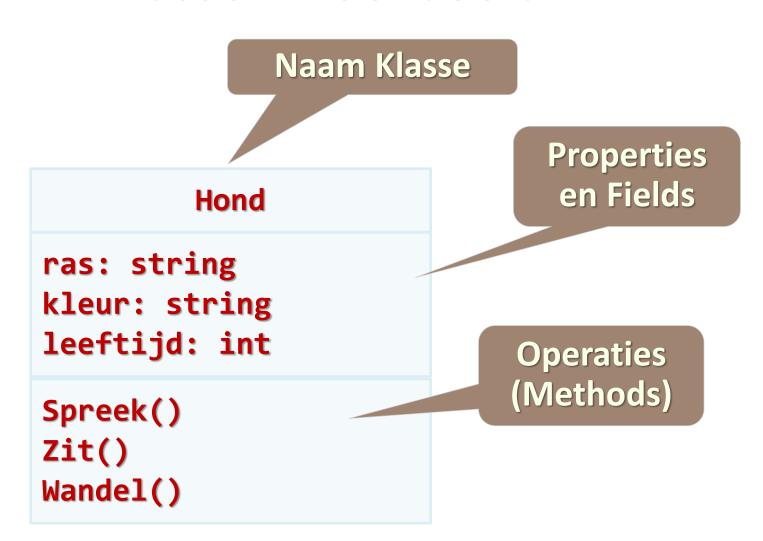
- Spreek()
- Zit()
- Eet()

Klassen in C#

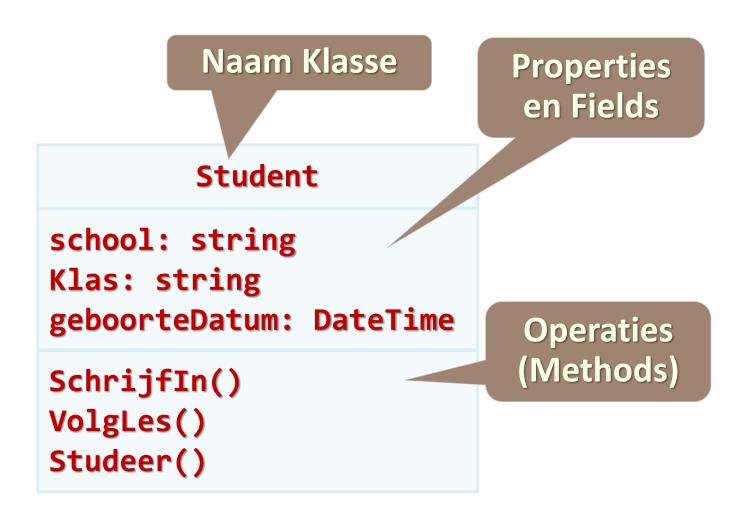
- Implementatie is encapsulated (ingekapseld, verborgen)
- Klassen in C# kunnen bevatten:
 - Velden: Fields (member variables)
 - Eigenschappen: Properties
 - Operaties: Methods
 - Constructoren: Constructors
 - Inner typen (enum, struct, of andere class definities)
 - ...(events, indexers, operators, ...)

Klasse – voorbeeld 1

Klasse – voorbeeld 2

Instanties van class Hond (Objecten) Voorbeelden + Demo

Klasse Dog ras: string kleur: string leeftijd: int Spreek() Zit() Eet()

<u>Lassie</u>

ras = "Collie"
kleur = "Bruin"
leeftijd = 2

Bobby

ras ="WhiteTerrier"
kleur = "Wit"
leeftijd = 3

<u>Kirby</u>

ras = "Pitbull"
kleur = "Beige"
leeftijd = 8

Object

Object

Object

Klasse en Object van Klasse

Definitie van Klasse Hond

```
class Hond
    string ras; //field
    string kleur; //field
    int leeftijd; //field
   //...
// Declaratie van 2 objecten van Klasse Hond:
Dog Lassie;
Dog Bobby;
```

Oefening: Maak een Class Kip en maak de 3 objecten aan van Class Kip_____

EierenPerDag = 0

Objecten

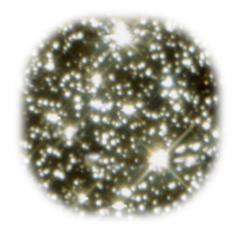
- Een object is een concrete instantie van een bepaalde klasse
- Een object creatie van een class wordt instantiatie genoemd
- Een object heeft een toestand of status (state)
 - Een aantal waarden geassocieerd met hun fields
- Voorbeeld:
 - Class: Hond
 - Object: Hond lassie = new Hond();
 - Field waarde ras van object Lassie = "Collie"

Velden (Fields) Fields definiëren en gebruiken

Velden (Fields)

- Fields zijn data members van een klasse
 - Kunnen variabelen of constanten zijn
 - Aanspreken van een field zal geen actie op het object veroorzaken
 - Enkel toegang tot de waarde van een field
- Voorbeeld:
 - String. Empty ("" string)
 - String.Length

Soorten Velden

- Fields zijn data members gedefinieerd binnen een class
 - Fields houden de interne status of toestand van een object bij
 - Kunnen static zijn
 - Kunnen private / public / protected / ...

```
class Dog
{
    private string name;
    private string breed;
    private int age;
    protected string color;
}
```

Toegang tot Velden

- Constante velden (kunnen enkel gelezen worden)
- Variable velden kunnen zowel gelezen als gewijzigd worden
- Gebruik properties om de fields aan te spreken
- Voorbeelden:

```
// String.Empty is Property van klasse String
String empty = String.Empty;

// Int32.MaxValue geeft constante terug
int maxInt = Int32.MaxValue;
```

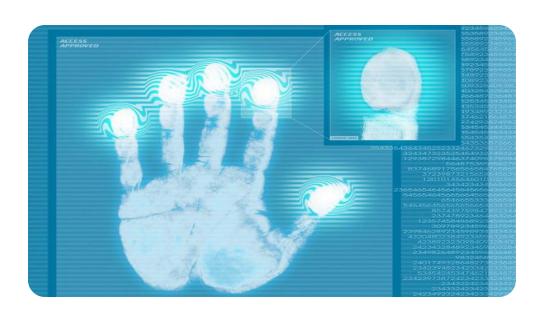
Velden met constante waarde

- 2 types van velden met enkel-leestoegang:
 - Compile-time constanten const
 - Worden vervangen door hun waarde bij compilatie
 - Runtime constanten readonly
 - Eenmalig toekegend bij object creatie

```
class Program
{
   public const float PI = 3.14159f;
   public readonly string grootte = "XXL";
}
```

Toegang regelen

Public, Private, Protected, Internal

Toegang Regelen via Access Modifiers

- Classes, Fields, Properties, Methoden,...kunnen access modifiers hebben
 - Gebruikt om te toegang te regelen
 - Ondersteunt het OOP principe "encapsulatie"
- Access Modifiers:
 - public toegankelijk vanuit alle klassen
 - protected toegankelijk door class zelf en zijn afgeleide klassen
 - private toegankelijk enkel binnen klasse zelf
 - internal (default) toegankelijk binnen de eigen assembly, d.w.z. binnen hetzelfde VS project

'this' Sleutelwoord

- keyword this verwijst naar het huidige object (instantie) van de klasse
- Voorbeeld:

```
class Kip
{
    private string kleur="Bruin"; // veld

    public void PrintKleur() // methode
    {
        Console.WriteLine(this.kleur);
    }
}
```


Definiëren van eenvoudige Classes

Voorbeeld

Voorbeeld: Definieer een Klasse "Hond"

- definieer een eenvoudige klasse Hond die informatie voorstelt over een hond
- De hond heeft een naam en ras
 - De klass laat toe om naam en ras te lezen en te wijzigen via methoden GetNaam(), GetRas(), SetNaam() en SetRas()
 - De hond kan blaffen (Spreek()). Dan wordt de tekst "Woef!" naar de console geschreven

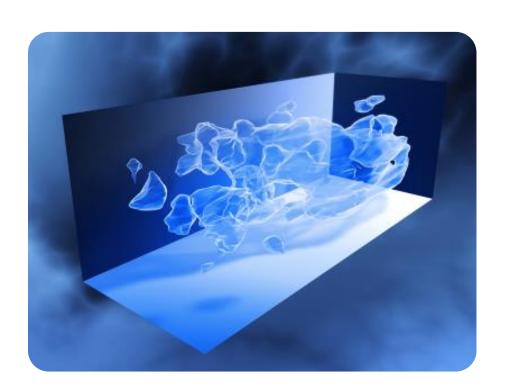
Klasse Hond – Voorbeeld

```
public class Hond
{
    private string naam;
    private string ras;
    public void SetNaam(string naam)
        this.naam = naam;
    public string GetNaam()
        return this.naam;
(voorbeeld wordt vervolgd..)
```

Klasse Hond – Voorbeeld (2)

```
public void SetRas(string ras)
  this.ras = ras;
public string GetRas(string ras)
  return this.ras;
public void Spreek()
    Console.WriteLine("{0} zegt: Woef!",
       this.naam ?? "[hond zonder naam]");
```

Gebruik van Klasse

Hoe Klasse gebruiken? (Niet-Static)

1. Maak een instantie aan

Roep de public methoden/Properties aan

```
class Program
{
   static void Main()
             Hond hond1 = new Hond();
             hond1.SetNaam("Lassie");
             hond1.SetRas("Collie");
             hond1.Spreek();
             Hond hond2 = new Hond();
             hond2.SetRas("Onbekend");
             hond2.Spreek();
              Microsoft Visual Studio Debug Co...
                                                X
              Lassie zegt: Woef!
             [hond zonder naam] zegt: Woef!
```


Honden-meeting

Oefening: Honden-meeting

Gebruik de Hond klasse uit het voorbeeld

- Maak 3 hond-objecten in Main()
 - De eerste hond noemt "Bobby", de tweede "Fifi" en de derde heeft geen naam
- Zet alle honden in een List<Hond>
- Doe de honden elk via een lus spreken (foreach)

```
Microsoft Visual Studio Debug Co... — X

Bobby zegt: Woef!
Fifi zegt: Woef!
[hond zonder naam] zegt: Woef!
```

Oefening Kippenhok

Kip

naam: string
eierenPerDag: short

LegEieren()

Oefening: Kippenhok

- 1. Definieer een klasse Kip
 - Maak private fields kleur en eierenPerDag
- Maak methoden SetNaam(), GetNaam(), SetEierenPerDag() en GetEierenPerDag(). Om de fields te schrijven/lezen
- Maak methode LegEieren(), waarbij er naar de console wordt geschreven hoeveel eieren per dag de kip legt
- 2. Maak 3 kip objecten in Main()
 - De eerste kip noemt "Louise", de tweede "Sofie" en de derde heeft geen naam. Louise legt 2 eieren per dag, Sofie 1 per dag en de 3de legt geen eieren.
 - Zet alle kippen in een List<Kip>
- Laat elke kip een ei leggen in een lus (foreach)

 Geef het totaal aantal eieren (bereken via de lus) die per dag zijn gelegd

Microsoft Visual Studio Debug Console

Louise heeft 2 ei(eren) gelegd
Sofie heeft 1 ei(eren) gelegd
[kip zonder naam] heeft 0 ei(eren) gelegd
Totaal aantal eieren per dag van alle kippen: 3

Constructoren

Definiëren en gebruiken van klasse Constructoren

Wat is een Constructor?

- Constructoren zijn speciaal soort methoden
 - Worden aangeroepen bij creatie van een nieuwe instantie van een klasseobject
 - Worden gebruikt om field-waarden te initialiseren
- Constructoren hebben dezelfde naam als de klasse
 - hebben geen terugkeertype (return type)
 - Kunnen parameters hebben
 - Kunnen zijn: private, protected, internal, public

Constructoren (2)

 Een klasse kan meerdere constructoren bezitten met 0 (parameterloze constructor), 1 of meerdere parameters

Constructoren voorbeelden

 Een Constructor wordt aangeroepen wanneer de new operator wordt gebruikt (bij creatie object van klasse)

Voorbeelden:

```
String s = new String(new char[] { 'a', 'b', 'c' });

String s = new String('*', 5); // s = "*****"

DateTime dt = new DateTime(2009, 12, 30);

DateTime dt = new DateTime(2009, 12, 30, 12, 33, 59);

Int32 value = new Int32();
```

Parameterloze Constructor

- De constructor zonder parameters is de standaard (default) constructor
- Voorbeeld:
 - Creatie van een object om willekeurige getallen te genereren met een default 'seed'

```
parameterloze
constructor
Random randomGenerator = new Random();

parameterloze
constructor
aanroep
```

System. Random klasse voorziet de generatie van random getallen

Constructor met Parameters

- Voorbeeld Random klasse
 - Creatie van objecten om willekeurige getallen te genereren waarbij initiële 'seeds' gespecifieerd worden

```
using System;
...
Random randomGenerator1 = new Random(123);
Console.WriteLine(randomGenerator1.Next());
// 2114319875

Random randomGenerator2 = new Random(456);
Console.WriteLine(randomGenerator2.Next(50));
// 47
```

Zelf Constructoren definieren in klasse

```
public class Hond
        private string naam;
        private string ras;
        public Hond() //parameterloze constructor
            this.ras = "Onbekend";
        public Hond(string naam, string ras) //constructor met 2
parameters
            this.naam = naam;
            this.ras = ras;
        public void Spreek()
            Console.WriteLine("{0} zegt: Woef!",
               this.naam ?? "[hond zonder naam]");
                          (vervolg op volgende slide...)
```

Zelf Constructoren definiëren (2)

```
class Program
{
    static void Main()
    {
        Hond hond1 = new Hond("Lassie", "Collie");
        hond1.Spreek();
        Hond hond2 = new Hond();
        hond2.Spreek();
    }
}
```

```
Microsoft Visual Studio Debug Co... — 

Lassie zegt: Woef!
[hond zonder naam] zegt: Woef!
```


Constructoren

Demo

Oefening 1: Kip constructoren

- 1. Neem de laatste oefening van klasse Kip
 - Maak een parameterloze constructor die het aantalEierenPerDag initialiseert op 1
 - Maak een constructor met 2 parameters om de naam en het aantal eierenPerDag te initialiseren
- 2. Pas Main() aan
 - Verwijder de aanroepen naar SetNaam() en SetEierenPerDag()
 - Maak een kip object die de parameterloze constructor aanroept
 - Maak een 2de kip object die de constructor met 2 parameters aanroept. Geef naam Claire en aantal eieren per dag = 2 mee bij aanroep van deze constructor
 - Laat de 2 kip objecten een eieren leggen (via method-aanroep LegEieren())

```
Microsoft Visual Studio Debug Console

[kip zonder naam] heeft 1 ei(eren) gelegd
Claire heeft 2 ei(eren) gelegd
```

Oefening 2 – constructoren bij Klasse Student

Vul de code van klasse Student aan (zie volgende slide):

- Maak een parameterloze constructor die de klas initialiseert op "VDOC#1"
- Maak een constructor met 1 parameter naam die de naam instelt en ook klas op "VDOC#1" zet
- Maak een constructor met 4 parameters om alle fields van

de klasse te initialiseren

 Voor Geslacht moet je eveneens enum aanmaken

Student

naam: string

geslacht: Geslacht(enum)

klas: string

geboorteDatum: DateTime

PringGegevens()

Klasse Student met 3 Constructoren (2)

```
public class Student
  private string naam;
  private DateTime geboorteDatum;
  private string klas;
  private Geslacht geslacht;
  // Maak Parameterloze constructor
  // Maak Constructor met 1 parameter naam
  // Maak Constructor met 4 parameters
 public void PrintGegevens()
    Console.WriteLine("Student {0} :",this.naam ?? "[onbekende naam] ");
    string geboorte = (this.geboorteDatum == new DateTime(1, 1, 1)) ? "onbekend" :this.geboorteDatum.ToString("dd/MM/yyyy");
    Console.Write($"\tKlas:{this.klas} - geboren op: {geboorte} - geslacht: {Enum.GetName(typeof(Geslacht), this.geslacht)} ");
    Console.WriteLine();
```

Oefening 2: Klasse Persoon met 2 Constructoren (2)

```
class Program
{
    static void Main()
    {
        Student student1 = new Student();
        student1.PrintGegevens();
        Student student2 = new Student("Jan");
        student2.PrintGegevens();
        Student student3 = new Student("Piet", new DateTime(2000, 10, 1), Geslacht.Man,
    "Java1");
        student3.PrintGegevens();
    }
}
```

```
Student [onbekende naam] :
    Klas:VDOC#1 - geboren op: onbekend - geslacht: Man
Student Jan :
    Klas:VDOC#1 - geboren op: onbekend - geslacht: Man
Student Piet :
    Klas:Java1 - geboren op: 01/10/2000 - geslacht: Man
```

Eigenschappen (Properties)

Definiëren en gebruiken van Properties

Wat en Waarom Properties?

- Properties dienen om toegang te controleren naar de (private) fields van de klasse
 - Om de gegevens (toestand) van de objecten van de klasse te controleren en correct te houden
 - bv prijs field van klasse Artikel moet steeds positieve waarde hebben
- Via Property regelen:
 - Enkel leestoegang tot field
 - Enkel schrijgtoegang tot field
 - Zowel lees-als schrijftoegang

Definiëren van Properties

- Leestoegang tot field: via get
- Schrijftoegang tot field: via set
- Properties hebben:
 - Access modifier (public, protected, ...)
 - Return type
 - Unieke naam (Meestal de naam van het field waarop ze de lees/schrijftoegang regelen, startend met hoofdletter)
 - get (leestoegang) en / of set (schrijftoegang) gedeelte
 - Kan code bevatten voor input validatie

Definiëren van Properties (2)

- Naar gelang de accessors get en set voor een property gedefinieerd is, geeft de property:
 - Enkel leestoegang (enkel get accessor)
 - Lees- en Schrijftoegang (zowel get en set accessors)
 - Enkel schrijftoegang (enkel set accessor)
- Voorbeeld van een read-only property:
 - Length van String klasse
- Voorbeeld van een read-write property
 - Console.BackgroundColor

Voorbeeld Property definities

```
public class Hond
       private string naam;
       private string ras;
       public Hond(string naam, string ras) //constructor met 2 parameters
           this.naam = naam;
           this.ras = ras;
       public string Naam //property met lees-en schrijftoegang
           get { return this.naam; }
           set { this.naam = value; }
       public string Ras // property met enkel leestoegang
           get { return this.ras; }
       public void Spreek()
           Console.WriteLine("{0} zegt: Woef!",
              this.naam ?? "[hond zonder naam]");
```

Voorbeeld Property definities

```
class Program
{
    static void Main(string[] args)
    {
        Hond hond1 = new Hond("Lassie", "Collie");
        Console.WriteLine("Naam :" + hond1.Naam);
        Console.WriteLine("Ras : " + hond1.Ras);
        hond1.Naam = "Fifi";
        //hond1.Ras = "pitbull"; // lukt niet, enkel leestoegang hond1.Spreek();
    }
}
```

```
Microsoft Visual Studio Debug Co... — X

Naam :Lassie
Ras : Collie
Fifi zegt: Woef!
```

Oefening 1 Properties definiëren

Pas de klasse Hond aan:

- Maak een nieuwe private field leeftijd en een bijhorende public Property
 Leeftijd met lees-en schrijftoegang tot dit field
- Maak een nieuwe private field kleur (string) en bijhorende property Kleur met enkel leestoegang
- Pas de constructor aan zodat zowel leeftijd als kleur van de hond kunnen worden geïnitialiseerd bij creatie
- Maak in Main() een hond object. Gebruik de aangepaste constructor om hond "Bobby", "Golden Retriever", "beige" en leeftijd 2 jaar aan te maken.
- Lees properties Kleur en Leeftijd en schrijf de waarden naar de console
- Pas de leeftijd van de hond aan via property Leeftijd naar 3 jaar
- Vraag in de Main() daarna de Kleur en Leeftijd van de hond via gebruik van de properties en schrijf de waarden naar de console

Oefening 1 Properties definiëren (2)


```
public class Hond
       private string naam; //Voeg private fields kleur en leeftijd toe
       private string ras;
        public Hond(string naam, string ras) //Pas constructor aan, voeg 2
parameters toe voor leeftijd en kleur
            this.naam = naam;
            this.ras = ras;
         //voeg public property Kleur(enkel leestoegang) toe
         //voeg public property Leeftijd toe (lees-en schrijftoegang)
        public string Naam //property met lees-en schrijftoegang
            get { return this.naam; }
            set { this.naam = value; }
        public string Ras // property met enkel leestoegang
           get { return this.ras; }
```

Oefening 1 Properties definiëren (3)

```
Microsoft Visual Studio Debug Console

Leeftijd Bobby: 2
Hond Bobby

--> Ras Golden Retriever

--> Kleur beige

--> Leeftijd 3 jaar
```


Dynamische Properties

Een Property kan ook een eenvoudige berekening geven op basis van 1 of meer fields. bv:

```
public class Rechthoek
    private double breedte;
    private double hoogte;
    public Rechthoek(double breedte,double hoogte)
        this.breedte = breedte;
        this.hoogte = hoogte;
    public double Oppervlakte //dynamische property (read-only)
        get
            return breedte * hoogte;
                                                                                           X
                                           Microsoft Visual Studio Debug Cons...
                                          Oppervlakte rechthoek:6
class Program
    static void Main()
        Rechthoek rechthoek1 = new Rechthoek(2.0, 3.0);
        Console.WriteLine("Oppervlakte rechthoek:" + rechthoek1.Oppervlakte);
                                                                                           57
```

Oefening 2 Properties definiëren

Pas de klasse Student aan:

- Maak een public property Naam met lees-en schrijftoegang naar het field naam
- Maak een public property GeboorteDatum met enkel leestoegang naar het field geboorteDatum
- Maak een public Dynamische property Leeftijd met enkel leestoegang die de leeftijd in Jaren teruggeeft
- Maak in Main() een studente aan via de constructor met naam "Joke" met geboortedatum 1 April 2002, geslacht Vrouw en Klas "AVC#1"
- Vraag in de Main() daarna de Naam, Geboortedatum en Leeftijd van de studente op via gebruik van de properties en schrijf de waarden naar de console
- Pas de naam van de studente aan naar "José" Main() en print nogmaals de gewijzigde naam van de studente naar de console

Oefening 2 Properties definiëren (2)


```
public enum Geslacht
        Man,
        Vrouw
    public class Student
        private string naam;
        private DateTime geboorteDatum;
        private string klas;
        private Geslacht geslacht;
        // constructor met 4 parameters
        public Student(string naam, DateTime geboorteDatum, Geslacht geslacht,
string klas)
            this.naam = naam;
            this.geboorteDatum = geboorteDatum;
            this.geslacht = geslacht;
            this.klas = klas;
            Microsoft Visual Studio Debug Console
                                                                                  \times
```

Student Joke :
geboren op: 01/04/2002 - leeftijd: 18 jaar
Student naam is nu: José

Automatische Properties

 Properties waarvoor de fields automatisch worden aangemaakt door de compiler

```
public class Rechthoek
        public double Breedte {get; set;} //Auto-property (onderliggend field
wordt automatisch aangemaakt)
        public double Hoogte { get; set; } //Auto-property
        public Rechthoek(double breedte, double hoogte)
            this.Breedte = breedte;
            this.Hoogte = hoogte;
                                           Microsoft Visual Studio Debug Cons...
                                                                                    X
                                          Breedte rechthoek: 1
                                          Hoogte rechthoek: 2
    class Program
        static void Main()
            Rechthoek rechthoek1 = new Rechthoek(2.0, 3.0);
            rechthoek1.Breedte = 1.0;
            rechthoek1.Hoogte = 2.0;
            Console.WriteLine("Breedte rechthoek: " + rechthoek1.Breedte);
            Console.WriteLine("Hoogte rechthoek: " + rechthoek1.Hoogte);
```

Uitgebreide object Initializers

 In een object initializer kan je tussen accolades public Properties instellen

```
public class Rechthoek
{
    public double Breedte { get; set; }
    public double Hoogte { get; set; }

}

class Program
{
    static void Main()
    {
        Rechthoek rechthoek1 = new Rechthoek() { Breedte = 2.5,Hoogte = 3.5};
        Console.WriteLine("Breedte rechthoek: " + rechthoek1.Breedte);
        Console.WriteLine("Hoogte rechthoek: " + rechthoek1.Hoogte);
    }
}
```

```
Microsoft Visual Studio Debug Console — X

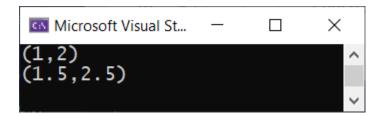
Breedte rechthoek: 2.5

Hoogte rechthoek: 3.5
```

Oefening Auto- Property en object initializer

Definieer een klasse Punt:

- Maak public auto-properties X en Y met lees-en schrijftoegang
- Definieer geen constructor, de default parameterloze constructor wordt dan automatisch aangemaakt door de compiler
- Maak in Main() een Punt aan via object initializer: Punt punt = new Punt() {X=1.0,Y=2.0};
- Schrijf het Koppel (X,Y) van het punt naar de console
- Zet in Main() via de Auto-Properties X = 1.5 en Y = 2.5
- Schrijf nogmaals het Koppel (X,Y) van het punt naar de console

Object status correct houden -validatie

```
public class Persoon
   private string naam;
   public Persoon(string naam)
                                                      In constructor wordt
       this.Naam = naam;
                                                        property ingevuld
   public string Naam
       get { return this.naam; }
       set
          if (String.IsNullOrEmpty(value))
              throw new ArgumentException("Ongeldige naam!");
          this.naam = value;
                                                 Een ongeldige naam kan
class Program
                                                 niet worden toegekend
   static void Main()
       Persoon persoon = new Persoon(""); //lukt niet Foutmelding bij ongeldige naam
       persoon.Naam = ""; //lukt niet, Foutmelding bij ongeldige naam
```

